

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

دانشکده مهندسی مکانیک

رساله دکتری

گرایش طراحی کاربردی

عنوان رساله:

تحلیل ارتعاشات اجباری ورق ساندویچی هوشمند با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و خواص وابسته به دما

تدوین:

محسن بت‌شکنان دهکردی

استاد راهنما:

پروفسور سید محمد رضا خلیلی

استاد مشاور:

دکتر محمد شرعیات

شهریور ۱۳۹۲

تقدیم به دو شمع فروزان زندگی

مادر دلسوز و پدر مهربانم

که صادق ترین دوستانم بوده‌اند

تأییدیه هیات داوران

هیئت داوران پس از مطالعه پایان نامه و شرکت در جلسه دفاع از پایان نامه تهیه شده تحت عنوان **تحلیل ارتعاشات اجباری ورق ساندویچی هوشمند با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و خواص وابسته به دما** توسط آقای محسن بت‌شکنان دهکردی صحت و کفايت تحقیق انجام شده را برای اخذ درجه دکتری در رشته: مهندسی مکانیک گرایش: طراحی کاربردی مورد تأیید قرار می دهند.

امضاء	دکتر سید محمد رضا خلیلی	۱- استاد راهنما
-------	-------------------------	-----------------

امضاء	دکتر عباس راستگو	۲- ممتحن خارجی
-------	------------------	----------------

امضاء	دکتر مجتبی صدیقی	۳- ممتحن خارجی
-------	------------------	----------------

امضاء	دکتر علی شکوه فر	۴- ممتحن داخلی
-------	------------------	----------------

امضاء	دکتر علی اصغر جعفری	۵- ممتحن داخلی
-------	---------------------	----------------

امضاء	دکتر رضا اسلامی فارسانی	۶- نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده
-------	-------------------------	--------------------------------------

اطهار نامه دانشجو

موضوع پایان نامه :

تحلیل ارتعاشات اجباری ورق ساندویچی هوشمند با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و خواص وابسته به دما

اساتید راهنما: دکتر سید محمد رضا خلیلی

نام دانشجو: محسن بت‌شکنان دهکردی

شماره دانشجوئی : ۸۷۰۰۹۲۶

اینجانب محسن بت‌شکنان دهکردی دانشجوی دوره دکتری مهندسی مکانیک گرایش طراحی کاربردی دانشکده مکانیک دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی گواهی می‌نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تائید می‌باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع موردنظر استفاده اشاره شده است. بعلاوه گواهی می‌نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدارک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری در هیچ جا ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه را بطور کامل رعایت کرده‌ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

فرم حق طبع و نشر و مالکیت نتایج

۱- حق چاپ و تکثیر این پایان نامه متعلق به نویسنده آن می باشد. هر گونه کپی برداری بصورت کل پایان نامه یا بخشی از آن تنها با موافقت نویسنده یا کتابخانه دانشکده مکانیک دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی مجاز می باشد.

ضمناً متن این صفحه نیز باید در نسخه تکثیر شده وجود داشته باشد.

۲- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی می باشد و بدون اجازه کتبی دانشگاه به شخص ثالث قابل واگذاری نیست.

همچنین استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

تقدیر و تشکر

بر خود لازم می‌دانم از زحمات فراوان استاد ارجمند جناب آقای پروفسور خلیلی که در مراحل مختلف انجام این تحقیق همواره با راهنمایی‌ها و یاریهایشان مرا تشویق نمودند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورم. همچنین از سروران بزرگوار دکتر شرعیات، پروفسور کررا، دکتر چینفرا، دکتر محمدی، مهندس افشار رضایی و بقیه دوستانی که در انجام این رساله یار و یاور بندۀ بودند، کمال تشکر و امتنان را دارم.

چکیده

در این تحقیق تحلیل دینامیکی غیرخطی ورق‌های ساندویچی که رویه‌های آن کامپوزیتی با سیمهای حافظه‌دار می‌باشند، با در نظر گرفتن تغییرات لحظه‌ای کسر حجمی مارتنتزیتی و خواص مواد در نقاط مختلف سازه به طور پیوسته، بررسی شده است. معادلات سینماتیکی تغییر فاز آلیاژهای حافظه‌دار با معادلات حرکت کوپله بوده که منجر به غیرخطی محدود گذرای غیرخطی به همراه یک الگوریتم تغییر فاز دینامیکی ارائه شده است. نتایج بیانگر کاهش ارتعاشات سازه می‌باشد که ناشی از استهلاک انرژی به دلیل تغییر فاز سیمهای حافظه‌دار می‌باشد. برای مدلسازی رفتار شبه‌الاستیک و همچنین اثر حافظه‌داری آلیاژهای حافظه‌دار از مدل برینسون استفاده شده است. در این تحقیق تحلیل دینامیکی غیرخطی سازه‌های مختلف اعم از تیر کاملاً حافظه‌دار، تیر چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار، تیر ساندویچی حافظه‌دار، ورق چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار و نهایتاً ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و هسته انعطاف‌پذیر بررسی شده است. برای تحلیل دینامیکی تیر ساندویچی، در ابتدا یک المان مرتبه بالا براساس تئوری مرتبه بالای ساندویچی ارائه شده و سپس با استفاده از این المان فرمولاسیون اجزاء محدود غیرخطی تیر ساندویچی حافظه‌دار انجام شده است. همچنین برای تحلیل ورقهای چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار از فرمولاسیون متحددالشکل ارائه شده توسط کررا استفاده شده است. به عبارتی فرمولاسیون متحددالشکل، یک مدل کلی می‌باشد که قادر به مدلسازی بسیاری از تئوریهای موجود می‌باشد. از آنجایی که در این تحقیق با یک مساله المان محدود گذرای غیرخطی یک ورق چند لایه ساندویچی مواجه هستیم، بنابراین نیاز به یک تئوری می‌باشد که دارای دقت بالا و در عین حال حجم محاسبات پایینی باشد. بدین منظور در این تحقیق در ابتدا یک مدل هیبریدی جدید در چهارچوب کاری متحددالشکل کررا ارائه گردیده است که علیرغم در نظر گرفتن پیوستگی تنشهای عرضی دارای درجات آزادی کمتر (مستقل از تعداد لایه‌ها) و دقت بالایی بوده و سپس با استفاده از این مدل، فرمولاسیون اجزاء محدود غیرخطی ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار انجام شده است. در این راستا اثرات حرارتی و همچنین خواص هسته وابسته به دما نیز در نظر گرفته شده‌اند. به عبارتی با افزایش دما خواص هسته کاهش می‌یابد و باعث کاهش سفتی سازه می‌گردد در صورتیکه آلیاژ حافظه‌دار با افزایش دما به علت تنشهای بازیابی کششی (ناشی از اثر حافظه‌داری) خواصی بر عکس را از خودشان نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان از سیم-

خ

های حافظه‌دار در رویه‌های ورق ساندویچی، برای بهبود پاسخ دینامیکی که از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد، استفاده نمود چرا که سفتی سازه ساندویچی عادی با افزایش دما، به علت کاهش خواص هسته کاهش می‌یابد، ولی در صورت استفاده از سیمه‌های حافظه‌دار می‌توان از این اثرات جلوگیری کرد و برعکس خواص را در دماهای بالا بهبود بخشید.

فهرست مطالب

۲	فصل اول
۲	مقدمه‌ای بر آلیاژهای حافظه‌دار
۲	و سازه‌های ساندویچی
۲	۱- مقدمه‌ای بر آلیاژهای حافظه‌دار
۲	۱-۱- تاریخچه
۴	۱-۲- خواص آلیاژهای حافظه‌دار
۱۰	۱-۳- بازیابی آزاد و بازیابی مقید
۱۲	۱-۴- اثر حافظه‌داری یک طرفه و دو طرفه
۱۴	۱-۵- مدل‌های بنیادین ترمومکانیکی آلیاژهای حافظه‌دار
۱۸	۲- مقدمه‌ای بر سازه‌های ساندویچی
۲۳	فصل دوم
۲۳	مروری بر ادبیات پیشین
۲۳	۱- پیشینه تحقیق مربوط به کامپوزیتهای حافظه‌دار
۳۳	۲- پژوهش‌های انجام شده روی ارتعاشات سازه‌های ساندویچی
۴۲	۳- کاستی‌های موجود در پژوهش‌های انجام شده
۴۳	فصل سوم
۴۳	فرمولاسیون متحددالشكل کررا (CUF) Carrera's Unified Formulation (CUF)
۴۶	۱-۳- فرمولاسیون متحددالشكل کررا
۴۷	۱-۱-۳- فرضیات میدان جابجایی در تئوریهای تک لایه معادل (ESL)
۴۹	۱-۲-۳- فرضیات میدان جابجایی در تئوریهای لایه‌گون (LW)
۵۰	۱-۳-۱-۳- فرضیات تنشهای عرضی در تئوریهای مختلط (Mixed Formulation)
۵۲	۱-۳-۴- فرمولاسیون با متغیر جابجایی (Displacement Formulation)
۵۵	۱-۳-۵- اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون با متغیر جابجایی
۵۶	۱-۳-۶- فرمولاسیون مختلط (Mixed Formulation)
۶۰	۱-۳-۷- اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون مختلط
۶۰	۱-۳-۸- مخفف مدل‌های مختلف در فرمولاسیون متحددالشكل
۶۳	فصل چهارم
۶۳	تحلیل دینامیکی غیرخطی تیر ساندویچی با هسته نرم و رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار

۶۴.....	۱-۴- استخراج معادلات حاکم تیر ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۷۱.....	۲-۴- فرمولاسیون اجزاء محدود تیر ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۷۴.....	فصل پنجم .....
۷۴.....	تحلیل دینامیکی غیرخطی ورق ساندویچی با هسته نرم و رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۷۵.....	۵- فرمولاسیون غیرخطی ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۸۷.....	۵-۲- فرمولاسیون هیبریدی لایه‌گون- تکلایه (LW/ESL) .....
۹۲.....	۵-۳- روش حل معادلات اجزاء محدود غیرخطی دینامیکی .....
۹۲.....	۵-۳-۱- گسسته‌سازی زمانی .....
۹۳.....	۵-۳-۲- فرآیند حل به روش نمومی تکراری .....
۹۶.....	۵-۳-۳- فصل ششم .....
۹۶.....	نتایج و بحث روی آنها .....
۹۷.....	۶-۱- تحلیل دینامیکی ورق چندلایه کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۱۰۹.....	۶-۲- تحلیل دینامیکی تیر ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۱۲۱.....	۶-۳- تحلیل دینامیکی ورق ساندویچی با هسته نرم و رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار .....
۱۳۴.....	۶-۴- تحلیل دینامیکی غیرخطی ورق ساندویچی با هسته نرم و رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار تحت بارهای مکانیکی- حرارتی .....
۱۳۵.....	۶-۴-۱- تحلیل دینامیکی ورق چندلایه کامپوزیتی حافظه‌دار تحت بارهای مکانیکی- حرارتی .....
۱۴۰.....	۶-۴-۲- تحلیل دینامیکی ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و هسته نرم وابسته به دما تحت بارهای مکانیکی- حرارتی .....
۱۴۹.....	۶-۴-۵- ارتعاشات آزاد ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار و هسته نرم با خواص وابسته به دما .....
۱۶۳.....	۶-۵- فصل هفتم .....
۱۶۳.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادات .....
۱۶۴.....	۷-۴- خلاصه نتایج .....
۱۶۷.....	۷-۲- پیشنهادات برای پژوهش‌های آتی .....
۱۶۸.....	۷- مراجع .....
۱۷۵.....	پیوست الف. کاربردهای آلیاژهای حافظه‌دار .....
۱۸۰.....	پیوست ب. ۱. تئوریهای تکلایه معادل .....
۱۸۰.....	تئوری کلاسیک ورق (CLPT) .....
۱۸۱.....	تئوری برشی مرتبه اول (FSDT) .....
۱۸۳.....	تئوری برشی مرتبه سوم (TSDT) .....
۱۸۳.....	تئوری مرتبه بالای کانت (Kant) .....
۱۸۴.....	تئوری مرتبه بالای کلی .....

۱۸۵.....	پیوست ب.۲. تئوریهای لایه مجزا
۱۸۵.....	تئوری لایه‌گون (Layerwise)
۱۸۷.....	تئوری مرتبه بالای سازه‌های ساندویچی HSAPT
۱۸۸.....	پیوست ج
۱۹۲.....	پیوست د

فهرست اشکال

..... ۴	..... شکل ۱-۱: انتقال فاز در آلیاژهای حافظه‌دار متاثر از دما بدون نیروی مکانیکی
..... ۵	..... شکل ۱-۲: شماتیکی از تغییر شکل فازها
..... ۶	..... شکل ۱-۳: شماتیکی از ایجاد ماتنیت غیردوقلویی در اثر اعمال بار در پدیده حافظه‌داری
..... ۶	..... شکل ۱-۴: شماتیکی از باربرداری و گرمایش به فاز آستانیت بدون اعمال نیرو
..... ۶	..... شکل ۱-۵: نمایی از اثر حافظه‌داری
..... ۷	..... شکل ۱-۶: عملکرد اثر حافظه‌داری در مجموعه جرم و فنر
..... ۸	..... شکل ۱-۷: مسیر بارگذاری-باربرداری شبه الاستیک
..... ۸	..... شکل ۱-۸: دیاگرام تنش-کرنش شبه الاستیک
..... ۹	..... شکل ۱-۹: عملکرد اثر شبه الاستیک در قاب عینک
..... ۹	..... شکل ۱-۱۰: رفتار ترمومکانیکی آلیاژ حافظه‌دار، از نقطه ۰ تا ۴ اثر حافظه‌داری، از نقطه ۵ تا ۱۰ اثر شبه الاستیک
..... ۱۱	..... شکل ۱-۱۱: نمودار تنش-کرنش در حالت بازیابی آزاد
..... ۱۱	..... شکل ۱-۱۲: نمودار تنش-کرنش در حالت بازیابی مقید
..... ۱۱	..... شکل ۱-۱۳: تغییرات کرنش با دما در حالت بازیابی مقید
..... ۱۲	..... شکل ۱-۱۴: اثر حافظه‌داری یک طرفه
..... ۱۲	..... شکل ۱-۱۵: کاربرد اثر حافظه‌داری یک طرفه در پیستون
..... ۱۳	..... شکل ۱-۱۶: اثر حافظه‌داری دو طرفه
..... ۱۳	..... شکل ۱-۱۷: کاربرد اثر حافظه‌داری دو طرفه در یک عملگر شیر
..... ۱۵	..... شکل ۱-۱۸: نمودار تنشهای بحرانی تبدیل فاز بر حسب دما در مدل تاناکا
..... ۱۸	..... شکل ۱-۱۹: نمودار تنشهای بحرانی تبدیل فاز بر حسب دما در مدل بربنсон
..... ۱۹	..... شکل ۱-۲۰: شماتیکی از اجزای یک سازه ساندویچی
..... ۲۶	..... شکل ۱-۲۱: نمودار تجربی تنشهای بازیابی و مدول یانگ برای آلیاژ (Nitinol) بر حسب دما و پیش کرنشهای اولیه
..... ۴۴	..... شکل ۱-۲۲: نمونهای از تغییرات زیگزاگی میدان جابجایی در یک سازه ساندویچی
..... ۴۵	..... شکل ۱-۲۳: پیوستگی و ناپیوستگی تنشهای بین لایهای در یک ورق چند لایه
..... ۴۶	..... شکل ۱-۲۴: شرایط C_z^0 برای جابجاییها و تنشهای در یک ورق سه لایه کامپوزیتی
..... ۴۷	..... شکل ۱-۲۵: مختصات و هندسه یک ورق چند لایه
..... ۴۸	..... شکل ۱-۲۶: توزیع میدان جابجایی و تنشهای عرضی در راستای ضخامت برای مدل ED2
..... ۵۰	..... شکل ۱-۲۷: توزیع میدان جابجایی و تنشهای عرضی در راستای ضخامت برای مدل LD3
..... ۵۱	..... شکل ۱-۲۸: توزیع میدان جابجایی و تنشهای عرضی در راستای ضخامت برای مدل EM2
..... ۵۲	..... شکل ۱-۲۹: توزیع میدان جابجایی و تنشهای عرضی در راستای ضخامت برای مدل LM2
..... ۵۶	..... شکل ۱-۳۰: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین برای تئوری لایه گون (راست) و تک لایه معادل (چپ)
..... ۶۱	..... شکل ۱-۳۱: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین $K_{\sigma u}^{kts}$ (راست) و $K_{u\sigma}^{kts}$ (چپ) برای تئوری تک لایه معادل
..... ۶۵	..... شکل ۱-۳۲: مشخصات هندسی و دستگاه مختصات برای تیرهای ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار
..... ۷۲	..... شکل ۱-۳۳: درجات آزادی المان مرتبه بالا برای تیر ساندویچی
..... ۷۶	..... شکل ۱-۳۴: مشخصات هندسی و دستگاه مختصات برای ورق ساندویچی با رویه‌های کامپوزیتی حافظه‌دار
..... ۷۹	..... شکل ۱-۳۵: نمایی از المان لاغرانژی درجه دو

شکل ۳-۵: بسط ماتریس نه سلوالی $K_{uu\text{mech}}^{k\pi ij}$	۸۲
شکل ۴-۴: ورق ساندویچی با رویه‌های دو لایه	۸۸
شکل ۵-۵: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون هیریدی $K_{u\sigma}^{k\pi}$	۸۹
شکل ۵-۶: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون هیریدی $K_{u\sigma}^{k\pi}$	۸۹
شکل ۷-۵: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون هیریدی $K_{au}^{k\pi}$	۹۰
شکل ۸-۵: نحوه اسمبل کردن سلولهای بنیادین در فرمولاسیون هیریدی $K_{\sigma\sigma}^{k\pi}$	۹۰
شکل ۹-۵: الگوریتم حل تغییر فاز دینامیکی	۹۴
شکل ۱-۶: تقسیم سطح مقطع تیر حافظه‌دار به چندین زیر لایه	۹۸
شکل ۲-۶: تاریخچه زمانی خیز در وسط تیر حافظه‌dar	۹۹
شکل ۳-۶: حلقه‌های هیسترزیس در وسط لایه بالایی	۱۰۱
شکل ۴-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق با شرایط مرزی ساده $a/b=1$ و $a/h=20$	۱۰۱
شکل ۵-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی با زمان در وسط لایه بالایی	۱۰۲
شکل ۶-۶: کسر حجمی مارتنتزیت در نقاط مختلف لایه بالایی ورق در زمان $t=0.0035 \text{ sec}$	۱۰۳
شکل ۷-۶: تغییرات مدول یانگ سیمه‌های حافظه‌دار با زمان در وسط لایه بالایی ورق	۱۰۴
شکل ۸-۶: مدول یانگ سیمه‌های حافظه‌دار در نقاط مختلف لایه بالایی ورق در زمان $t=0.0035 \text{ sec}$	۱۰۴
شکل ۹-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق بر حسب مدل‌های مختلف با $a/b=1$ و $a/h=20$	۱۰۵
شکل ۱۰-۶: تغییرات ضریب استهلاک با نسبت ضخامت a/h برای $a/b=1$	۱۰۶
شکل ۱۱-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق با شرایط مرزی CSCS $a/b=1$ و $a/h=20$	۱۰۷
شکل ۱۲-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق با شرایط مرزی CCCC $a/b=1$ و $a/h=20$	۱۰۸
شکل ۱۳-۶: کسر حجمی مارتنتزیت در نقاط مختلف لایه بالایی ورق CCCC در زمان $t=0.0018 \text{ sec}$	۱۰۸
شکل ۱۴-۶: تغییرات ضریب استهلاک با نسبت منظر $a/b=20$ برای $a/h=20$	۱۰۹
شکل ۱۵-۶: خیز رویه‌های بالا و پایین در راستای طول تیر ساندویچی	۱۱۱
شکل ۱۶-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز رویه بالایی تیر ساندویچی	۱۱۱
شکل ۱۷-۶: حلقه‌های هیسترزیس در وسط لایه هشتم رویه بالایی تیر ساندویچی	۱۱۲
شکل ۱۸-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز رویه بالایی تیر ساندویچی	۱۱۳
شکل ۱۹-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی با زمان در وسط لایه هشتم رویه بالایی تیر ساندویچی	۱۱۳
شکل ۲۰-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی لایه هشتم رویه بالایی تیر ساندویچی با زمان	۱۱۴
شکل ۲۱-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز رویه بالایی تیر ساندویچی برای موقعیت‌های مختلف سیمه‌های حافظه‌دار	۱۱۴
شکل ۲۲-۶: تاریخچه زمانی خیز در وسط رویه بالایی تحت بار سینوسی (بدون در نظر گرفتن خاصیت سوپرالاستیک)	۱۱۶
شکل ۲۳-۶: تاریخچه زمانی خیز در وسط رویه بالایی تحت بار سینوسی (با در نظر گرفتن خاصیت سوپرالاستیک)	۱۱۶
شکل ۲۴-۶: حلقه‌های هیسترزیس در وسط لایه بالایی تیر چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار	۱۱۷
شکل ۲۵-۶: تاریخچه زمانی خیز در مرکز تیر چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار	۱۱۷
شکل ۲۶-۶: دیاگرام فازی مطابق با نیروی لحظه‌ای در مرکز تیر چند لایه کامپوزیتی حافظه‌دار	۱۱۷
شکل ۲۷-۶: تاریخچه زمانی خیز در مرکز تیر حافظه‌دار	۱۱۸
شکل ۲۸-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی در راستای ضخامت و طول تیر حافظه‌دار در زمان $t=0.0043 \text{ sec}$	۱۱۹
شکل ۲۹-۶: تغییرات تنش در راستای ضخامت در وسط تیر در زمانهای مختلف	۱۱۹

- شکل ۳۰-۶: تغییرات خیز بی بعد بر حسب ضخامت با استفاده از LEM4 برای $a/h=4$ ۱۲۳
- شکل ۳۱-۶: تغییرات تنش برشی عرضی بی بعد $\bar{\sigma}_{zz}$ بر حسب ضخامت با استفاده از LEM4 برای $a/h=4$ ۱۲۳
- شکل ۳۲-۶: تغییرات تنش عمودی عرضی بی بعد $\bar{\sigma}_{yy}$ بر حسب ضخامت با استفاده از مدل LEM4 برای $a/h=4$ ۱۲۳
- شکل ۳۳-۶: حلقه‌های هیسترزیس در وسط لایه هشتم رویه بالایی ورق ساندویچی ۱۲۴
- شکل ۳۴-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی ۱۲۵
- شکل ۳۵-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی با زمان در وسط لایه هشتم رویه بالایی ورق ساندویچی ۱۲۵
- شکل ۳۶-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای شدت بارهای لحظه‌ای مختلف ۱۲۶
- شکل ۳۷-۶: تغییرات ضریب استهلاک به ازای شدت بارهای لحظه‌ای مختلف ۱۲۶
- شکل ۳۸-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای محلهای مختلف سیمه‌های حافظه‌دار ۱۲۷
- شکل ۳۹-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی ۱۲۸
- شکل ۴۰-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای کسر حجمی‌های مختلف سیمه‌های حافظه‌دار ۱۲۸
- شکل ۴۱-۶: تغییرات ضریب استهلاک با نسبت کسر حجمی سیمه‌های حافظه‌دار ۱۲۹
- شکل ۴۲-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای کسر حجمی‌های مختلف سیمه‌های حافظه‌دار ۱۲۹
- شکل ۴۳-۶: تغییرات ضریب استهلاک با نسبت منظر a/b ۱۳۰
- شکل ۴۴-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای کسر حجمی‌های مختلف سیمه‌های حافظه‌دار ۱۳۰
- شکل ۴۵-۶: تغییرات ضریب استهلاک با نسبت ضخامت رویه‌ها h_f/h ۱۳۱
- شکل ۴۶-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای شرایط مرزی مختلف ۱۳۲
- شکل ۴۷-۶: کسر حجمی مارتنتزیت در نقاط مختلف لایه بالایی ورق CCCC در زمان $t=0.0028$ sec ۱۳۲
- شکل ۴۸-۶: کسر حجمی مارتنتزیت در نقاط مختلف لایه بالایی ورق SSSS در زمان $t=0.0042$ sec ۱۳۳
- شکل ۴۹-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای E_c/E_1 مختلف ۱۳۳
- شکل (۵۰-۶): توزیع دما در راستای ضخامت ورق ساندویچی ۱۳۴
- شکل ۵۱-۶: خواص فوم تابعی از دما ۱۳۴
- شکل ۵۲-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق به ازای دمایهای مختلف در حالت همدما ۱۳۶
- شکل ۵۳-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق تحت بار مکانیکی-حرارتی ۱۳۷
- شکل ۵۴-۶: حلقه‌های هیسترزیس در وسط لایه بالایی ورق به ازای بارهای مکانیکی-حرارتی با پیش-کرنش $0/5$ درصد ۱۳۷
- شکل ۵۵-۶: تغییرات کسر حجمی مارتنتزیتی با زمان در وسط لایه بالایی ورق با پیش-کرنش $0/5$ درصد ۱۳۷
- شکل ۵۶-۶: دیاگرام تبدیل فاز تنش-دما و تنشهای بازیابی به ازای پیش-کرنشهای مختلف ۱۳۸
- شکل ۵۷-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق به ازای تغییرات دمایی مختلف و پیش-کرنش $0/5$ درصد ۱۳۹
- شکل ۵۸-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق به ازای پیش-کرنشهای مختلف و تغییرات دمایی تا 50 درجه سانتیگراد ۱۳۹
- شکل ۵۹-۶: تاریخچه زمانی خیز مرکز ورق به ازای کسر حجمی‌های مختلف سیمه‌های حافظه‌دار، پیش-کرنش $0/5$ درصد و تغییرات دمایی تا 50 درجه سانتیگراد ۱۴۰
- شکل ۶۰-۶: تاریخچه زمانی خیز سطح بالایی ورق ساندویچی در حالت‌های مختلف ۱۴۲
- شکل ۶۱-۶: تاریخچه زمانی خیز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای تغییرات دمایی مختلف و پیش-کرنش $0/5$ درصد ۱۴۳
- شکل ۶۲-۶: تغییرات خیز در اولین قله ارتعاشی با تغییرات دما ۱۴۳
- شکل ۶۳-۶: تاریخچه زمانی خیز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای پیش-کرنشهای مختلف و تغییرات دمایی تا 50 درجه سانتیگراد ۱۴۳
- شکل ۶۴-۶: تغییرات خیز در اولین قله ارتعاشی با پیش-کرنش با تغییرات دمایی تا 50 درجه سانتیگراد ۱۴۴
- شکل ۶۵-۶: تغییرات تنشهای بازیابی با پیش-کرنش با تغییرات دمایی تا 50 درجه سانتیگراد ۱۴۴

شکل ۶-۶: دیاگرام تبدیل فاز تنش-دما و تنشهای بازیابی به ازای پیش-کرنشهای کمتر از ۱ درصد	۱۴۵
شکل ۶-۷: دیاگرام تبدیل فاز تنش-دما و تنشهای بازیابی به ازای پیش-کرنشهای بیش از ۱ درصد	۱۴۵
شکل ۶-۸: تاریخچه زمانی خیز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای توزیع خطی دما در راستای ضخامت هسته	۱۴۶
شکل ۶-۹: تاریخچه زمانی خیز سطح بالایی ورق ساندویچی بر حسب کسر حجمیهای مختلف سیمهای حافظه‌دار	۱۴۶
شکل ۶-۱۰: تغییرات خیز در اولین قله ارتعاشی با کسر حجمی سیمهای حافظه‌دار	۱۴۶
شکل ۶-۱۱: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای شرایط مرزی SSSS	۱۴۸
شکل ۶-۱۲: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای شرایط مرزی CSCS	۱۴۸
شکل ۶-۱۳: تاریخچه زمانی خیز مرکز سطح بالایی ورق ساندویچی به ازای شرایط مرزی CCCC	۱۴۸
شکل ۶-۱۴: تغییرات نسبت فرکانس طبیعی اول با نسبت منظر	۱۵۱
شکل ۶-۱۵: تغییرات فرکانس طبیعی اول با دما	۱۵۵
شکل ۶-۱۶: توزیع تنشهای بازیابی در نقاط مختلف لایه فوقانی رویه بالایی	۱۵۶
شکل ۶-۱۷: تغییرات نسبت فرکانس طبیعی اول با کسر حجمی سیمهای حافظه‌دار	۱۵۸
شکل ۶-۱۸: تغییرات نسبت فرکانس طبیعی اول با مقدار پیش-کرنش سیمهای حافظه‌دار	۱۵۸
شکل (۶-۱۹): تغییرات نسبت فرکانس طبیعی اول و نسبت ضربی استهلاک با دما	۱۶۳
شکل پ-الف۱: استنت های با اندازه های متفاوت	۱۷۵
شکل پ-الف۲: سیم ارتودنسی شبه الاستیک	۱۷۶
شکل پ-الف۳: نمونهای از سیمهای حافظه‌دار پیچیده شده با الیاف کولر برای تقویت خسارت سازه	۱۷۶
شکل پ-الف۴: استفاده از سیمهای حافظه‌دار برای کنترل شکل بال هوایپما	۱۷۷
شکل پ-الف۵: Chevron هوایپیمای بوئینگ با هندسه متغیر توسط تسمهای حافظه‌دار	۱۷۷
شکل پ-ب۱: تغییر شکل های خطوط عمود بر صفحه میانی ورق در تئوری کلاسیک	۱۸۰
شکل پ-ب۲: توزیع میدان جابجایی در راستای ضخامت برای تئوری کلاسیک و برشی مرتبه اول	۱۸۱
شکل پ-ب۳: توزیع میدان جابجایی و تنش برشی عرضی در راستای ضخامت برای تئوری کلاسیک	۱۸۱
شکل پ-ب۴: تغییر شکل های خطوط عمود بر صفحه میانی ورق در تئوری برشی مرتبه اول	۱۸۲
شکل پ-ب۵: توزیع میدان جابجایی و تنش برشی عرضی در راستای ضخامت برای تئوری برشی مرتبه اول	۱۸۲
شکل پ-ب۶: توزیع میدان جابجایی و تنش برشی عرضی در راستای ضخامت برای تئوری برشی مرتبه سوم	۱۸۳
شکل پ-ب۷: نمایش جابجایی و توابع تقریب خطی در تئوری لایهای	۱۸۶

فهرست جداول

جدول ۶-۱: خیز بی بعد در وسط ورق کامپوزیتی مربعی ۹۸
جدول ۶-۲: مشخصات هندسی و مادی تیر حافظه‌دار ۹۹
جدول ۶-۳: خواص مادی آلیاژ حافظه‌دار ۱۰۰
جدول ۶-۴: ماکریتم خیز در مرکز ورق به ازای a/h های مختلف بر حسب مدل‌های گوناگون ۱۰۵
جدول ۶-۵: شدت بار و مدل مناسب برای نسبت منظرهای مختلف با $a/h = 20$ ۱۰۸
جدول ۶-۶: مقایسه پنج فرکانس ضدمتقارن اول تیر ساندويچی با هسته نرم با نتایج آزمایشگاهی ۱۱۰
جدول ۶-۷: خواص کامپوزیت پایه رویه‌های تیر ساندويچی ۱۱۲
جدول ۶-۸: خواص هندسی و فیزیکی رویه‌های ورق ساندويچی ۱۲۱
جدول ۶-۹: خواص هندسی و فیزیکی هسته ورق ساندويچی ۱۲۱
جدول ۶-۱۰: خیز بی بعد در مرکز ورق به ازای h/a های مختلف ۱۲۲
جدول ۶-۱۱: شدت بار برای نسبت منظرهای مختلف با $h_f / h = 0.1875$ ۱۲۹
جدول ۶-۱۲: شدت بار برای نسبت ضخامت رویه‌های مختلف با $a/b = 0.6$ ۱۳۰
جدول ۶-۱۳: خواص ورق ساندويچی ۱۴۹
جدول ۶-۱۴: فرکانس‌های بی بعد ($\omega_n = \sqrt{E_f / \rho^c}$) برای ورق ساندويچی مربعی با $h_f / h = 0.1$ ۱۵۰
جدول ۶-۱۵: خواص مواد کامپوزیت و سیمه‌های حافظه‌دار ۱۵۱
جدول ۶-۱۶: شش فرکانس طبیعی اول برای ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار بر حسب دما با $h_f / h = 0.1, e_0 = 0.5\%$ ۱۵۳
جدول ۶-۱۷: فرکانس طبیعی برای ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار با تغییرات خطی دما ۱۵۵
جدول ۶-۱۸: فرکانس طبیعی برای ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار بر اساس نوع تنشهای بازیابی ۱۵۶
جدول ۶-۱۹: فرکانس طبیعی ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار بر حسب کسر حجمی سیمه‌های حافظه‌دار ۱۵۷
جدول ۶-۲۰: فرکانس طبیعی ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار بر حسب پیش-کرنش سیمه‌های حافظه‌دار ۱۵۹
جدول ۶-۲۱: اثر شرایط مرزی روی فرکانس طبیعی ورق ساندويچی حافظه‌دار ۱۵۹
جدول ۶-۲۲: خواص ورق ساندويچی ۱۶۱
جدول ۶-۲۳: فرکانس‌های طبیعی و ضرایب استهلاک ورق ساندويچی ۱۶۱
جدول ۶-۲۴: فرکانس طبیعی و ضریب استهلاک ورق مربعی ساندويچی حافظه‌دار با هسته ویسکوالاستیک وابسته به دما ۱۶۲

فهرست علائم

A_s	دماي شروع آستنيتي
A_f	دماي پایان آستنيتي
A^j	سفتی کششی
A_k	دامنه ضخامت
a	طول ورق
B^j	سفتی کوپلینگ
b	عرض ورق
b	اندیس بیانگر پایین (bottom)
C	ضخامت هسته
C_A	ضریب نفوذ فاز آستنیت
C_M	ضریب نفوذ فاز مارتزیت
$\mathbf{C}_{ij}^k$	ماتریسهای سفتی لایه k
D^j	سفتی خمی
$\mathbf{D}_p$	اپراتور دیفرانسیلی
E	مدول یانگ
E_A	مدول یانگ فاز آستنیت
E_M	مدول یانگ فاز مارتزیت
E_c	مدول یانگ هسته
E_π	انتگرال گیری تابع ضخامت
F_τ	تابع ضخامت
$\{F^e\}$	بردار نیروی المانی
G_c	مدول برشی
h_t	ضخامت رویه بالا
h_b	ضخامت رویه پایین
$[K^e]$	ماتریس سفتی المانی
$\mathbf{K}_{uu_{nl\theta}}^{k\pi ij}$	ماتریس سفتی ناشی از اثرات غیرخطی حرارتی
$\mathbf{K}_{uu_{mech}}^{k\pi ij}$	ماتریس سفتی ناشی از تنشهای مکانیکی
$\mathbf{K}_{uu_{nlSMA}}^{k\pi ij}$	ماتریس سفتی ناشی از اثرات غیرخطی تغییر فاز
$\mathbf{K}_{u\sigma}^{k\pi}$	ماتریس سفتی لایه k
$\mathbf{K}_{uu}^{k\pi}$	ماتریس سفتی لایه k
k	اندیس بیانگر لایه k
k_s	کسر حجمی سیمهای حافظه دار
k_c	کسر حجمی کامپوزیت پایه

L	طول تیر
$L_{\text{int}M}$	کار ناشی از تنشهای مکانیکی
$L_{\text{int}T}$	کار ناشی از تنشهای حرارتی
L_{intSMA}	کار ناشی از تغییر فاز در سیمها حافظه‌دار
L_e^k	کار نیروهای خارجی لایه k آم
L_{ext}	کار نیروهای خارجی
L_{in}^k	کار نیروهای اینرسی لایه k آم
l_e	طول المان
$[M^e]$	ماتریس جرمی المانی
$\mathbf{M}_{uu}^{k\pi}$	ماتریس جرمی لایه k آم
M_{xx}^j	منتجه‌های ممان
M_s	دمای شروع مارتنزیتی
M_f	دمای پایان مارتنزیتی
m_c	جرم بر طول واحد هسته
N_{xx}^j	منتجه‌های تنش
N_l	تعداد لایه‌ها
N_i	توابع شکل لاغرانژی درجه دو
$\mathbf{P}_{u\theta}^k$	بردار نیروهای ناشی از اثرات حرارتی
$\mathbf{P}_{sma}^k$	بردار نیروهای ناشی از اثرات تغییر فاز
p_{us}^k	بردار نیروهای خارجی
P_n	چند جمله‌ای لزاندر
$\mathbf{q}_{ti}^k$	بردار جابجاییهای گرهی
T	دما
t	اندیس بیانگر بالا (top)
U	انرژی پتانسیل داخلی
$\mathbf{u}_\tau^k$	بردار درجات آزادی جابجایی
u	جابجایی در راستای x
V	انرژی پتانسیل خارجی
v	جابجایی در راستای y
w	جابجایی در راستای z
Δ^e	بردار جابجاییهای گرهی
θ	اختلاف دما
α_i^k	ضرایب انبساط حرارتی لایه k آم
λ_i^k	سفتی ناشی از ضرایب انبساط حرارتی لایه k آم
η, ζ	مختصات‌های محلی

$\boldsymbol{\varepsilon}_{pG_{nl}}^k$	کرنشهای درون صفحه‌ای غیرخطی
$\boldsymbol{\kappa}^k$	پارامتر مربوط به اثرات تغییر فاز
ε_0	پیش‌کرنش اولیه
α, γ	ضرایب انتگرال‌گیری در حوزه زمانی در روش نیومارک
σ	تنش
ε	کرنش
ϑ	ثابت ترمومالاستیک
Ω	ثابت تبدیل فاز
ξ	کسر حجمی مارتنتزیتی
ε_L	ماکریزم کرنش برگشت پذیر آلیاژ حافظه‌دار
ξ_T	کسر حجمی مارتنتزیت ناشی از دما
ξ_s	کسر حجمی مارتنتزیت ناشی از تنش
σ_s^{cr}	تنش بحرانی برای شروع مارتنتزیت غیردوقلویی
σ_f^{cr}	تنش بحرانی پایان مارتنتزیت غیردوقلویی
σ_p	تنشهای درون صفحه‌ای
σ_n	تنشهای عرضی عمود بر صفحه
δ	اپراتور تغییراتی
ζ_k	مختصات بی‌بعد محلی
ρ^k	چگالی لایه k ام
σ_{zz}^c	تنش عمودی عرضی هسته
ε_{zz}^c	کرنش عمودی عرضی هسته
τ_{xz}^c	تنش برشی عرضی هسته
γ_{xz}^c	کرنش برشی عرضی هسته
χ_s	پارامتر مربوط به تغییر فاز سیمهای حافظه‌دار
ψ_i	توابع شکل لاغرانژی مرتبه دو
ϕ_i	توابع شکل هرمیتی مکعبی